

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI SAMARQAND FILIALI

“TASDIQLAYMAN”

**Toshkent davlat iqtisodiyot
universiteti Samarqand filiali
direktori v.v.b**

F.B.Axrоров

2025-yil “ ”

**Texnikumlarni muvaffaqiyatli tamomlagan bitiruvchilarni Toshkent
davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filialning bakalavriat ta'lim
yo'nalishlariga suhbat asosida o'qishga qabul qilinuvchilar uchun
maxsus fanlardan**

D A S T U R

SAMARKAND – 2025

· ANNOTATSIYA

Dastur 60410200 – Buxgalteriya hisobi, 60410300 – Soliqlar va soliqqa tortish, 60410600-Bank ishi, 60410500-Moliya va moliyaviy texnologiyalar ta'lim yo'nalishlarining 2024/2025 o'quv yili uchun tasdiqlangan o'quv rejasidagi asosiy fanlar asosida tuzilgan.

TUZUVCHILAR:

F.B.Axrorov – TDIU SF – O'quv ishlar bo'yicha direktori o'rinbosari, i.f.n., dotsent.

O.Pardayeva – TDIU SF – “Yashil iqtisodiyot va barqaror biznes” kafedrası mudiri, dotsent.

R.G'aybullayev – “Moliya, soliq va bank ishi” kafedrası mudiri, professor

U.Ubaydullayev – “Raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalari” kafedrası mudiri, dotsent

U.Xudayarov – “Tabiiy, ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat” kafedrası mudiri, dotsent

M.Mardonov – “Buxgalteriya hisobi va statistika” kafedrası mudiri, dotsent

TAQRIZCHILAR:

Sh.T.Hasanov – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti rektori, i.f.d., professor

H.I.Turdibekov - TDIU Samarqand filiali direktorining birinchi o'rinbosari, i.f.n., dotsent

KIRISH

Dastur 60410200 – Buxgalteriya hisobi, 60410300 – Soliqlar va soliqqa tortish, 60410600-Bank ishi, 60410500-Moliya va moliyaviy texnologiyalar ta'lim yo'nalishlari bo'yicha iqtisodiyot tarmoqlarida kamida besh yil ish stajiga ega bo'lgan fuqarolarni filialning bakalavriat ta'lim yo'nalishlariga suhbat asosida kiruvchilarni iqtisodiy bilimlar va axborot texnologiyalaridan foydalanishning nazariy bilimlari hamda amaliy ko'nikmalarini aniqlash va baholashga qaratilgan.

Suhbat jarayonida bitiruvchilarning har biriga quyidagi mavzular bo'yicha bittadan jami to'rtta savol beriladi:

Mamlakatda o'z sohasiga oid amalga oshirilayotgan islohotlarning mohiyati va ahamiyatini tushunish;

Bakalavriat ta'lim yo'nalishini tanlashda motivatsiya (soha kasbining mohiyati va ijtimoiy ahamiyatini tushunish, unga doim qiziqish ko'rsatish);

Shaxsiy-kasbiy xususiyatlar (o'qishga qobiliyat, kasbiy vazifalarni hal qilishda amaliy faoliyat, intizomlilik, hamjihatlik, mas'uliyatlilik, qaror qabul qilishda mustaqillik darajasi, shaxsiy yutuqlar mavjudligi, shuningdek, o'z ustida ishlash va ijodkorlik qobiliyatlari);

Tanlagan bakalavriat ta'lim yo'nalishi sohasidagi bilim va kasbiy ko'nikmalarning mavjudligi.

IQTISODIYOTDA AXBOROT-KOMMUNIKATSION TEXNOLOGIYALAR VA TIZMLAR fani bo'yicha:

Iqtisodiyotda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish; elektron davlat xizmatlarini ko'rsatishning yaxlit tizimini yaratish; davlat organlarining aholi bilan muloqot qilishining yangi mexanizmlarini joriy etishning imkoniyatlari; afzalliklari; dasturiy va texnologik ta'minoti; zamonaviy texnik vositalar; operatsion tizimlar va zamonaviy dasturlarda axborotlarni qayta ishlash va hisob-kitoblarni amalga oshirish; hisoblash jarayonlarini avtomatlashtirish tamoyil va uslublari; Axborot texnologiyalar infratuzilmasining komponentlari. Iqtisodiy masalalarni yechish jarayonida foydalaniladigan axborotlarni kiritish, chiqarish va saqlashning zamonaviy qurilmalarning turlari. Biznesda qo'llaniladigan kompyuterlar turlari. Texnik vositalarni rivojlanish tendensiyalari. Iqtisodiy masalarni yechish jarayonida foydalaniladigan dasturiy mahsulotlarning tasnifi va vazifalari. Microsoft Windows, Apple Macintosh, Unix va Linux operatsion tizimlarining umumiy ta'rifi. Mobil operatsion tizim Android, Windows va IOS ta'rifi. Biznesda foydalaniladigan amaliy dasturlar. Dasturiy mahsulotlarni rivojlanish tendensiyalari. Matnli redaktorlari asosiy tushunchasi va ishlash prinsiplari. MS Office MS Word, Libre Office Writer, Open Office Writer redaktorlarining tahlili. Jadvalli redaktorlari asosiy tushunchasi va ishlash prinsiplari. Ma'lumotlarni ko'rib chiqish, qayta ishlash va umumlashtirish instrumentlari. Ma'lumotlarni tahlil qilish vositalari. Iqtisodiy axborotlarni tahlil qilish uchun ma'lumotlarni vizuallashtirish vositalaridan foydalanish. Ma'lumotlarni statistik tahlil qilish vositalari. Taqdimot redaktorlari asosiy tushunchasi va ishlash

prinsiplari. Prezi, Microsoft PowerPoint, Apple Keynote, Google Slides, LibreOffice Impress redaktorlarining tahlili. Taqdimot redaktorlarida amallarni bajarish. Kompyuter tarmoqlarining tushunchasi va turlari. Tarmoqli texnologiyalarni milliy iqtisodiyotning tarmoq va sohalarida foydalanish. Internet xizmatlari bilan ishlash. Ma'lumotlar bazalari va ularni yaratish modellari. Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlarining asosiy vazifalari va xususiyatlari. Katta hajmdagi ma'lumotlar (Big Data) qayta ishlash texnologiyalari. Algoritm tushunchasi va uning xususiyatlari. Hisoblash jarayonlarni grafik aks ettirish. Hisoblash jarayonlarni turlari. Dasturlash tillarini haqida umumiy ma'lumot. Tilning asosiy elementlari. Qiymat berish, kiritish va chiqarish operatorlari. Tarmoqlanuvchi hisoblash jarayonini dasturlash. Siklik hisoblash jarayonini dasturlash. Elektron bozor va elektron tovarlar tushunchasi. Elektron biznes va elektron tijorat modellari. Internet-banking; Internet-treyding; Internet-sug'urta, Internet-marketing xizmatlari. Mobil-tijorat. Axborot xavfsizligi tushunchasi va zaruriyati. Raqamli iqtisodiyotda axborot xavfsizligini ta'minlash usullari. Kriptografik axborot xavfsizligi usullarini qo'llash. Tarmoq axborot xavfsizligi tahdidlarini oldini olish usullari.

IQTISODIYOT NAZARIYASI fani bo'yicha:

Ushbu fan iqtisodiyotning asosiy fundamenti bo'lib, u birinchi kursning birinchi semestrda o'qitiladi. Iqtisodiyot nazariyasi fanining maqsadi iqtisodiyotga kirish, bozorning vazifalarining amal qilishini o'rganishni o'qitishga qaratilgan. Fanning tarkibini tushunish tadbirkorlik qarorlarini qabul qilish, iqtisodiy siyosatni tushunish va ishlab chiqish, umuman olganda zamonaviy iqtisodiy faoliyatni o'rganish kabi jihatlarni o'z ichiga qamrab oladi. Ishlab chiqarish omillari, ishlab chiqarish imkoniyatlari qiymati va ishlab chiqarish imkoniyatlari egri chiziqlarini o'z ichiga olgan fundamental g'oyalar va tushunchalar keltirilgan. Iqtisodiy resurslarning taqsimlanishi. Bozor iqtisodiyoti sharoitida resurslarni taqsimlashning asosiy tamoyillari narx mexanizmi orqali ko'rib chiqiladi. Talab va taklifning bozor kuchlari, bozor muvozanati va nomutanosiblik, egiluvchanlik ushbu bo'limning asosini tashkil etadi. Mikroiktisodiy qaror qabul qilinishi. Mikroiktisodiyot o'rganishning muhim sohasidir va bu yerda asosiy qaror qabul qiladiganlar: banklar, uy xo'jaliklari, ishchi kuchi, kasaba uyushmalari va tadbirkorlarning roli orqali amalga oshiriladi. Davlat va makroiqtisodiyot. Davlatlar turli xil makroiqtisodiy maqsadlarga ega va ko'pincha ularga erishish uchun qo'llaniladigan choralarni tanlash o'rtasida ziddiyatlar yuzaga keladi. O'zgarishlarning sabablari va oqibatlari va tegishli siyosatlarni ko'rib chiqish uchun turli o'lchovlarni qo'llash kerak. Iqtisodiy rivojlanish. Iqtisodiyot rivojlanar ekan, aholi, turmush darajasi, qashshoqlik va daromadlarni qayta taqsimlashda o'zgarishlar bo'ladi. Shu sababli, turli mamlakatlarda aholi soni va tuzilishidagi o'zgarishlar va rivojlanishning boshqa ta'sirlari o'rganiladi. Xalqaro savdo va globallashuv. Mamlakatlar o'rtasidagi savdoning ahamiyati va globallashuvning kuchayishi o'rganilmoqda. Ixtisoslashuv,

erkin savdo, transmilliy kompaniyalarning roli, valyuta kurslari va to'lov balansi barqarorligi. Iqtisodiyotga kirish. Iqtisodiy tizim turlari. Talab, taklif, bozor muvozanati. Elastiklik. Iste'molchilar tanlovi nazariyasi. Ishlab chiqarish va xarajatlar. Mukammal bozor va monopoliya. Monopolistik raqobat va oligopoliya. Bozordagi muvaffaqiyatsizliklar va samaradorlik. Davlatning iqtisodiy roli. Ish haqini aniqlash. Daromadlarning taqsimlanishi, tengsizlik va qashshoqlik. Makroiqtisodiyotga kirish. Makroiqtisodiy ko'rsatkichlar. Qisqa muddatli iqtisodiy o'sish. Uzoq muddatli iqtisodiy o'sish modellari. Bank tizimi. Pul, inflyatsiya. Pul-kredit siyosati. Jamg'arma, investitsiya. Moliyaviy tizim. Davlat byudjeti va fiskal siyosati. Ishsizlik. Biznes sikllari. Xalqaro savdo. Xalqaro valyuta munosabatlari va valyuta kursi.

IQTISODIY TA'LIMOTLAR TARIXI fani bo'yicha:

Ushbu fan ijtimoiy-iqtisod fan bo'lib, bakalavr ta'lim yo'nalishlari talabalari uchun mo'ljallangan. Ushbu fanda iqtisodiy tafakkur tarixi va iqtisodiy tahlillar sharhi berilgan. Darsda shuningdek, iqtisodiyotni fan va mafkura sifatida rivojlantirishning ijtimoiy va axloqiy jihatlari ko'rib chiqiladi. Kurs quyidagi mavzularni o'z ichiga oladi: Kirish, Buyuk dinlar va iqtisodiy fikrlarning kelib chiqishi; Yunon va O'rta asrlar tafakkuri; O'rta Osiyo mutaffakirlarining iqtisodiy qarashlari; O'tish davri; Smitdan oldin G'arbiy Yevropa; Smit, Rikardo, Marks; Makroiqtisodiyotning paydo bo'lishi, Veblen, Keyns, Shumpeter; Fridman, Xaek; Alohida iqtisodiy qarashlar; Markaziy Yevropa iqtisodiy fikrlari hamda O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish. Antik davrdan XX asrning ikkinchi yarmigacha bo'lgan iqtisodiy fikrning rivojlanishi haqida umumiy ma'lumot berish. Iqtisodchilar har doim duch kelgan va hal qilishga uringan muammolar mohiyatiga alohida e'tibor berishlari kerak. Muammolarni hal qilishda iqtisodchilarning faoliyatidagi uzluksizlik va o'zgarishlarni tushunish iqtisodiyotni fan sifatida shakllanish evolyusiyasini yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Fanni muvaffaqiyatli tugatgandan so'ng talabalar iqtisodiy ta'limotlar tarixidagi asosiy maktablar va tendensiyalarni ajrata olishlari va XIX-XX asrlar iqtisodiy yondashuvlarning analitik asoslarini tushunishlari kerak. G'oyalar kuchi. G'oyalar ta'limoti tarixi. Iqtisodiy atamalari tarixi. Iqtisodchilar tarixi. Iqtisodiy g'oyalar tarixi. Sivilizatsiyalarning vujudga kelishi. Qadimiy g'oyalar. Qadimiy dinlar. Yunon faylasuflari: Gomer, Ksenofont, Suqrot. Aristotelning iqtisodiy qaydlari. Temuriylar davrigacha bo'lgan iqtisodiy g'oyalar. Boylik, etishmovchilik va mo'l-ko'pchilik. Uning echimlari va yo'nalishlari. Xususiy va xo'jalik mulki. Savdo va xususiy mulk. Zamonaviy davrning boshlanishi. Pul va savdo munosabatlari. Siyosiy iqtisodning yuzaga kelishi. Taniqli merkantalistlar. U.Petti g'oyalari. Kantellion g'oyalari. A.Smit hayoti va ijodi. Klassik iqtisodning yuzaga kelishi. Rikardo, Maltus va Xyum ta'limoti. Utopik sotsiolistlar. Marksning hayoti va ijodi. Kommunistlar manifesti. Dialektik materializm. Iogan Gotlib Fixte. Faust Gyote. Karl Kniesning eski tarixiy

maktabi. Keynsning hayoti va ijodi. Shumpeter g'oyalari. Sotsialistik iqtisodiyot to'g'risidagi fikrlar, Markaziy Yevropa ta'limoti. Iqtisodiyot bo'yicha Nobel mukofoti laureatlarining g'oyalari. O'zbekiston Respublikasining bozor munosabatlariga o'tish konsepsiyasi va strategiyasi

FALSAFA fani bo'yicha:

Insoniyat yaratgan ma'naviy boyliklar orasida falsafa ilmida to'plangan hikmatlar xazinasi, atoqli faylasuflar merosi, ularning asarlari muhim o'rin tutadi. Har bir davlatning buyuk donishmandlari o'z yurti va xalqining tafakkuri, ruhiyati hamda orzu intilishlarini falsafiy ta'limotlarda ifoda etganlar, jamiyat tinchligi, farovonligi va millat ravnaqi uchun xizmat qiladigan yuksak g'oyalari o'rta tashlaganlar. Xalqni buyuk maqsadlar sari yetaklovchi bu g'oyalarning muayyan davr mafkurasiga aylanishida falsafiy bilimlar katta ahamiyat kasb etadi. Ilmiylik, tarixiylik, mantiqiylik, obyektivlik tamoyillariga amal qilingan holda an'naviy usullar, davra suhbat, klaster, baxs-munozara, aqliy hujum, prezentatsiya kabi zamonaviy pedagogik texnologiya vositalaridan foydalanish maqsadga muvofiq. O'quv jarayoni bilan bog'liq ta'lim sifatini belgilovchi holatlar quyidagilar: yuqori ilmiy-pedagogik darajada dars berish, muammoli ma'ruzalar o'qish, darslarni savol-javob tarzida qiziqarli tashkil qilish, ilg'or pedagogik texnologiyalardan va multimedia vositalaridan foydalanish, tinglovchilarni undaydigan, o'ylantiradigan muammolarni ular oldiga qo'yish, talabchanlik, tinglovchilar bilan individual ishlash, erkin muloqot yuritishga, ilmiy izlanishga jalb qilish. Falsafa atamasining kelib chiqishi. Falsafa shakllanishining asosiy bosqichlari. Dunyoqarashning tuzulishi Dunyoqarashning tarixiy shakllari. Mif dastlabki dunyoqarash shakli. Mifalogik va diniy dunyoqarashning aloqasi va farqi. Qadimda sharqda asotiriy tasavvurlar va falsafiy bilimlarning paydo bo'lishi. Misr va falsafiy maktablari. Qadimgi xindistonda falsafiy maktablar. Markaziy osiyoda "Avesto" ta'limotidagi falsafiy fikrlar. Qadimgi yunon-Rim falsafiy maktabi. Milet maktabi uning Misr Bobil, Xind falsafasi ildizlari bilan bog'liqligi Suqrotgacha bo'lgan falsafiy tizim Suqrot maktabi. Borliq tushunchasining taxlili. Falsafa tarixida borliq muommosi. Borliq va yo'qlik dialektikasi. Borliq shakllarining tasnifi: tabiat borligi va ma'naviy borliq ijtimoiy borliq va inson borlig'i. Globallashuv – yangi falsafiy mavzu. Globallashuv hodisasi va globalistika. Global jarayonlarning shakllanish tarixi Global muommolarning turli darajalari. Tushuncha tafakkur shakli sifatida Mantiq ilmining asosiy masalalari va ularni tadqiq etish yo'nalishlari. Tafakkurning mantiqiy shakllari va qanunlari. Formal mantiqning oredmeti va strukrurasi. Mantiq ilmining fanlar tizimidagi o'rni.

**Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filialidagi
texnikumlarni muvaffaqiyatli tamomlagan bitiruvchilarni filialning
bakalavriat ta'lim yo'nalishlariga suhbat asosida o'qishga qabul qilish uchun**

BAHOLASH MEZONI

To'plash mumkin bo'lgan maksimal - 100 ball. Suhbat komissiyasi tomonidan tasdiqlangan suhbatning yakuniy natijalarini qayd etish varag'iga asosan, suhbat komissiyasining ishtirok etgan a'zolari tomonidan qo'yilgan ballarning o'rtachasi 67 ball va undan yuqori bo'lganda abituriyent suhbatdan o'tgan hisoblanadi. Suhbat natijalari abituriyentlar to'plagan ballariga qarab yuqoridan pastga, belgilangan muayyan ta'lim yo'nalishlari bo'yicha qabul ko'rsatkichlarigacha ya'niy qabul chegarasigacha olinadi va talabalikka tavsiya etiladi.

Muayyan ta'lim yo'nalishi (guruh) bo'yicha o'tkazilgan suhbat natijalariga ko'ra suhbatdan o'tganlar ro'yhati shu kunning o'zida abituriyentlarga o'qib eshittiriladi hamda TDIU Samarqand filialining rasmiy veb-saytida e'lon qilinadi.